

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/170888,Tarnow-Krakow-Uroczystosci-z-udzialem-prezesa-IPN-w-83-rocznic-powstania-Polski.html>
2023-03-20, 22:56

Tarnów, Kraków. Uroczystości z udziałem prezesa IPN w 83. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego

27 września 2022 r., w Dniu Polskiego Państwa Podziemnego, prezes IPN dr Karol Nawrocki wziął udział w uroczystościach patriotycznych w Tarnowie i Krakowie. W Centrum Sztuki Mościce wręczył nagrody zwycięzcom gry miejskiej „Polskie Państwo Podziemne”.

27 września 1939 r. w oblężonej przez Niemców Warszawie gen. Michał Tokarzewski-Karaszewicz wraz z grupą oficerów Wojska Polskiego utworzył Służbę Zwycięstwu Polski – konspiracyjną organizację, mającą kontynuować walkę z obu okupantami. Dla upamiętnienia tej daty w 1998 r. Sejm ustanowił 27 września Dniem Polskiego Państwa Podziemnego.

Mimo okupacji ziem RP przez Niemcy i Związek Sowiecki ciągłość prawna państwa polskiego została zachowana. Jego władze na uchodźstwie, uznawane przez społeczność wolnego świata, przez całą wojnę kierowały walką o niepodległość, a w okupowanym kraju Polacy zbudowali imponujące państwo podziemne, będące fenomenem na skalę światową. Oprócz struktur wojskowych PPP obejmowało m.in. administrację na poziomie centralnym, wojewódzkim i powiatowym, agendy odpowiedzialne za tajne nauczanie na wszystkich szczeblach oświaty, sądownictwo, działalność propagandową, wywiadowczą i pomocową. Całość podlegała rządowi RP na uchodźstwie.

Gala i spektakl w Centrum Sztuki Mościce w Tarnowie

Przed południem dr Nawrocki złożył kwiaty przy pomniku „Obrońcom Ojczyzny” w Tarnowie. Towarzyszyli mu starosta tarnowski Roman Łucarz i dyrektor Muzeum Okręgowe w Tarnowie Kazimierz Kurczab. Następnie w tarnowskim Centrum Sztuki Mościce prezes IPN i dyrektor Kurczab wręczyli nagrody zwycięzcom gry miejskiej „Polskie Państwo Podziemne”, przeprowadzonej dzień wcześniej przez krakowski IPN, tarnowskie muzeum i Starostwo Powiatowe w Tarnowie.

– To właśnie Polacy, których wy jesteście spadkobiercami, jako część naszej narodowej zbiorowości, stworzyli największą podziemną armię świata. Taką armię, której nigdy cywilizacja światowa nie poznała. Blisko 400 tysięcy ludzi w kraju, okupowanym przez niemieckich narodowych socjalistów i ze wschodu komunistów – powiedział do tarnowskiej młodzieży podczas uroczystości w Mościcach prezes IPN.

– Ci, którzy żyli w Tarnowie przed wami, walczyli z niemieckim okupantem, nie poddając się w warunkach przerażającego zniewolenia. (...) Wśród nich jest jeden człowiek, który swoje życie rozpoczął tutaj w 1905 roku i tu zmarł w roku 1972 – Władysław Kowal. Był nauczycielem, działaczem społecznym, obrońcą Polski w 1939 r. i bardzo dzielnym Żołnierzem Wyklętym po 1945 roku. Skazany na wieloletnią karę więzienia, także na karę śmierci. Był inwigilowany przez komunistów do lat 70., ale do śmierci pozostał wierny swoim ideałom – dodał dr Nawrocki.

Po zakończeniu części oficjalnej uroczystości rozpoczął się spektakl pt. „Franciszek Niepokólczycki – bohater, patriota, człowiek”, w wykonaniu artystów Filharmonii Krakowskiej pod dyrekcją Janusza Wierzgacza.

Gra na aplikację ActionTrack oparta została na historii PPP oraz konspiracji niepodległościowej na Ziemi Tarnowskiej w latach 1939-1945. Wystartowały 10-osobowe drużyny pod opieką nauczycieli, reprezentujące szkoły podstawowe (klasy 7 i 8) oraz szkoły

ponadpodstawowe. Uczniowie poruszali się określonymi trasami, rozwiązując po drodze zagadki dotyczące Polski Podziemnej.

W kategorii szkół podstawowych rywalizację wygrała drużyna Szkoły Podstawowej nr 20 im. Polskich Olimpijczyków w Tarnowie (opiekun Grzegorz Smoleń). Drugie miejsce – Szkoła Podstawowa nr 5 im. Kościuszki w Tarnowie (Renata Baka).

Wśród szkół ponadpodstawowych zwyciężyła drużyna Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Paderewskiego w Ciężkowicach (opiekun Józef Parys). Drugie miejsce – Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Jana Pawła II w Tarnowie (Karolina Sumera). Trzecie miejsce – Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Jana Pawła II w Gromniku (Tomasz Jachym).

Uroczystości przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Krakowie

W Krakowie prezes IPN dr uczestniczył w uroczystościach poświęconych pamięci żołnierzy i cywilów tworzących tajne struktury państwa polskiego podczas II wojny światowej. Ceremonia w asyście wojskowej odbyła się przed Grobem Nieznanego Żołnierza.

W swoim wystąpieniu dr Nawrocki podkreślił, że Polskie Państwo Podziemne było fenomenem na skalę światową. – Polska walcząca zostawiła nam swój testament, który powstawał także tutaj, w Krakowie, w 1945 r. W nim przeczytamy, że na skutek postawy polskiego narodu w czasie II wojny światowej, Polacy i Polska mają niezaprzeczalne prawo do szacunku. Ale ten szacunek jest też brzemieniem, który nosi polski naród jako symbol niezłomności, przywiązania do sojuszków, miłości do wolności i demokracji – powiedział prezes IPN.

Na zakończenie pobytu w Krakowie dr Nawrocki, któremu towarzyszyła delegacja władz Instytutu, złożył kwiaty pod tablicą upamiętniającą krakowską siedzibę Rady Pomocy Żydom „Żegota” przy ul. Jagiellońskiej. 27 września 1942 r. powołano Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom, afiliowany przy Polskim Państwie Podziemnym, a 4 grudnia powstała Rada Pomocy Żydów przy Delegacie Rządu RP na Kraj. „Żegota” koordynowała pomoc Żydom, eksterminowanym przez Niemców.